

**Сурет салудың
дәстүрден тыс тәсілі
және оның бала
шығармашылығын
дамытудағы рөлі**

Мақсаты: Сурет салудың дәстүрден тыс тәсілі және оның бала шығармашылығын дамытудағы рөлі жөнінде педагогтарға мағлұмат беру. Педагогтармен тәжірибе алмасу. Кәсіби білімдерін жетілдіру.

Жоспары

1. Тренинг
2. Кіріспе сөз.

Бейнелеу өнерінің міндеттері

3. Жүргізілетін жұмыстар

Балалармен жүргізілетін жұмыс түрлері

Балалармен жүргізілетін жұмыс түрлері

Тәрбиешілермен жүргізілетін жұмыс түрлері

4. Сурет салудың әдіс тәсілдері.

5. Қорытындылау

Тренинг

• «Комплимент» ойыны

Мақсаты: қатысушылардың тіл табыса алуын, бір - бірін толық тануын дамыту.

Қатысушылар шеңбер бойымен тұрып кезекпен кез - келген жағымды комплимент айтады (Біздің тақырыпта мыс. «өте жаңашыл», «нағыз кәсіби педагог»т. б.), ал қалғандары ол комплименттің кімге арналғанын табады. Комплимент иесі ойынды ары қарай жалғастырады. Барлығы жағымды комплимент алмайынша ойын жалғаса береді.

• Кіріспе сөз.

• Шығармашылық - бұл адамның өмір шындығында өзін-өзі тануға ұмтылуы, ізденуі. Өмірде дұрыс жол табу үшін адам дұрыс ой түйіп, өздігінен сапалы, дәлелді шешімдер қабылдай білуге үйренуі қажет. Адам бойындағы қабілеттерін дамытып, олардың өшуіне жол бермеу, оның рухани күшін нығайтып, өмірден өз орнын табуға көмектеседі. Өйткені адам туынды ғана емес жаратушы да. Бұл үлкен жауапкершілік артатын күрделі мақсат. Оны шешу үшін ең алдымен оқыту мазмұны жаңартылып, әдіс-тәсілдің озығы өмірге келуі, олар әрбір азаматтың жеке басының қасиеттерін, қабілеттерін дамытып, шығармашылығын, талантын ұштайтындай болып ұйымдастырылуы қажет. Сонда ғана балабақшадан өз өміріне өзгеріс енгізе алатын, өз бетінше өмір сүру жолдарын таңдай алатын азаматтар тәрбиеленіп шығады. Баланы балабақшадан бастап шығармашылық ойлауға, қалыптан тыс шешімдер қабылдай алуға, практикалық әрекеттерге дайын болуға әкелудің жолдарын көрсету керек.

• Шығармашылық —бүкіл тірішіліктің көзі. Адам баласының сөйлей бастаған кезінен бастап, бүгінгі күнге дейін жеткен жетістіктері шығармашылықтың нәтижесі.

- **Бейнелеу өнерінің міндеттері:**

- - Бейнелеу іс-әрекетіне қажетті негізгі техникалық дағдыларды меңгерту;
- - сурет салу өнеріне деген қызығушылығын ояту;
- - көркемдік талғамын арттыру;
- - іскерлік дағдыларын меңгерту;

- **Бағыттары:**

- - айналаны бақылау және қабылдауын дамыту;
- - бейнелеу өнері түрлері және көркем өнер туындыларымен таныстыру, көркемдік талғамын арттыру;
- - іскердік дағдыларды меңгерту.

- **Балалармен жүргізілетін жұмыс түрлері:**
- - Сурет салу оқу іс-әрекеті арқылы;
- - Күннің екінші жартысында бейнелеу өнері бойынша жеке жұмыстар жүргізу.
- **Ата-аналармен жүргізілетін жұмыс түрлері:**
- - Әңгімелесу, кеңес беру, жиналыс, көрмелер ұйымдастыру, ашық есік күндері;
- **Тәрбиешілермен жүргізілетін жұмыс түрлері:**
- - Кеңестер беру;
- - Ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерін өткізу.

Өзектілігі:

- Бала ес біле бастағаннан-ақ өзі жете түсінбес жарқын, тартымды нәрсенің бәріне ұмтыла бастайды, мәселен, жылтыраған ойыншықтарды, әдемі гүлдер мен заттарды көрсе қуанады. Осының бәрі оның рахаттану, қызығу сезімін туғызады. Жиі ән, ертегі тыңдап, суреттерді қараған балалардың өнері қуаныш сезімдерінің қайнар көзіне айналады. Эстетикалық тәрбие алған балалар жарқын, әсем атаулының бәріне жәй ғана ұмтылып қана қоймай, сұлулықты жан дүниесімен қабылдайтын болады.
- Тәрбиеші баланың сұлулықты қабылдауынан бастап, оған эмоциялық жауап қату, оны түсіну, эстетикалық ұғым, эстетикалық пікір, эстетикалық баға беру қасиетін қалыптастыруға дейін жетелеп отыруы тиіс.
- Бейнелеу өнері- көркемдік талғам қалыптастырудың өзекті құралы ретінде баланы өз халқының эстетикалық мұраларын игеруіне, халық өнерінің айшықты туындыларынан ләззат алуға, рухани дамуына және халық талантын қастерлеуге, сүйе білуге баулиды.
- Бейнелеу өнерінде балалардың сурет салуға, өнерді қабылдауы тұрғысынан білім деңгейлерінің әр сатылы болуына байланысты, сурет салуға мүмкіншіліктерін анықтай отырып, сапалы білім беру. Тәрбиеші баланың сұлулықты қабылдауынан бастап, оған эмоциялық жауап қату, оны түсіну, эстетикалық ұғым, эстетикалық пікір, эстетикалық баға беру қасиетін қалыптастыруға дейін жетелеп отыруы тиіс.

Сурет салудың әдіс тәсілдері.

А).Бастыру.

Ә). Саусақпен сурет салу.

Б). Далаппен сурет салу

В).Нүктелер арқылы сурет салу.

Г).Сия тамшысы графикасы- (кляксография)

Ғ).Дақ графикасы.

Д).Тамшуырмен (пипеткамен) сурет салу

Е).Үрлеу немесе түтікше арқылы сурет салу.

Ж).Жіп графикасы.

З).Жіппен сурет салу.

И).Бір басылымды сурет (монотипия)

К).Мәсуекпен (тіс щеткасымен) сурет салу

Қ).Граттаж.(тырнау әдісі)

Л).Балауыз шаммен сурет салу.

М).Құммен сурет салу әдісі.

Н).Сулау тәсілі.

- **Сурет салудың әдіс тәсілдері.**

- Сурет салу арқылы балаларды адамгершілікке, әсемдікке, сұлулыққа, жинақылыққа тәрбиелейміз. Бейнелеу іс-әрекеті барысында тәрбиенің сенсорлық, ақыл-ой, эстетикалық, адамгершілік және еңбек пен дене тәрбиесінің алуан түрлі жақтары жүзеге асырылады. Бала ақыл-ой операцияларының негізінде өз жұмысының нәтижесін ойша елестетіп алып, содан кейін әрекет ете бастайды. Мектепке дейінгі тәрбиеленушінің эстетикалық дамуы оның жеке тұлғалық мәдени базисінің құрылымын бейнелеу өнері бойынша өтетін ұйымдастырылған оқу іс-ірекеттерімен шектеліп қана қоймай, табиғат құбылысындағы өнерді қабылдау өзіндік көркемдік әрекет процесінде өрлеуі тиіс. Шығармашылық жұмыс жасауда жетістіктерге жету үшін қолданылатын әрбір әдіс-тәсілдер арқылы ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттері түрленіп өтуі, баланың жан-жақты тәрбиеленуіне ықпалын тигізеді. Соның бірі бейнелеу өнері және оның әдістері.

Осы шығармашылық жұмыстың мақсаты-баланың қабілеті мен мүмкіндік деңгейіне қарай бейнелеу өнерінің ерекшеліктеріне машықтандыру. Балалардың көркемдік әсемдігін дамытуға жәрдемдесу. Шығармашылық жұмысында алынған тақырыптар балалардың жас шамасына лайықты түрде, жүйемен топтастырылды. Шығармашылық жұмысының үлгісі мектепке дейінгі ұйымдарда мектеп жасына дейінгі ересектер тобымен бірге балалармен жұмыс жасайтын сыныптарда және балалар бақшаларында жүзеге асады.

- Бастыру.
- Бастыруға:
 - - жапырақ, түрлі өсімдіктер;
 - - поролонның, көкөністердің кішкентай кесектері;
 - - әр түрлі заттардың тығындары, қорапшалар, кішкентай шөлмектер, шишалар;
 - - алақан, қарандаштың теріс бөлігі;
 - - текшелер, өшіргіштер, түймелер, т.б. заттар пайдаланады.
- Бастыру арқылы сурет салу балалардың санасында жағымды эмоция тудырады. Дәстүрден тыс сурет салуды үйренген бала өз бетінше бастыру құралдарын еркін қолданады. бастыру тәсілі баланың өмірге шығармашылықпен қарауының, кез келген затты әр түрлі мақсатта қолдана білу іскерлігін, шеберлігін дамытады.

Өсімдіктер бастырмасы

- Бастырма әдісін қолдануға гүлдер, шөптер, бұтақтар, ағаштардың (мысалы, үйеңкі, терек, емен) жапырақтары жарамды. Мұнда реңді таңдап алу маңызды. Себебі, түсті қағазда жапырақтардың, өсімдіктердің шеттері, өзек сызықтары анық көрінеді. Гүлдер, шөптер, жапырақтар қыздырылған үтікпен немесе кітаптың арасына салу жолымен кептіріледі (ең бастысы, қатты кеуіп, үгітіліп кетпегені жөн)

Қолдану ережесі:

- - өсімдікті (жапырақ, гүл, т.б.) ескі газет бетіне қою;
- - гуашьпен бояу;
- - бояу жағылған бөлігін түсті қағазға орналастыру;
- - үстіне парақ қойып, қолмен нығыздап басу.

Көкөністер бастырмасы.

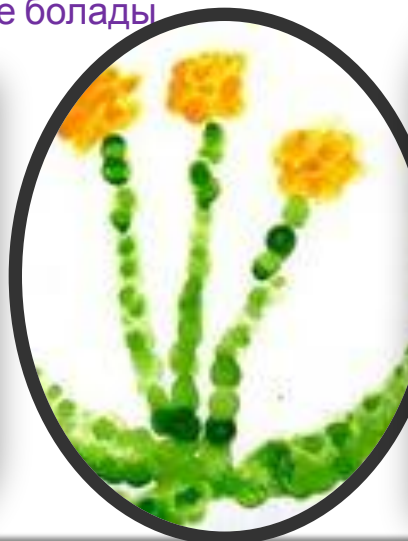
- Балалар бастырма көмегімен салынған бейнеге ерекше қызығушылық танытады. Әсіресе, балалардың көз алдында даярланған көкөніс қалдықтарынан жасалған штамптар сатып алғанға қарағанда қызығушылықтарын арттыра түседі.

Қолдану ережесі:

- -картоп, сәбіз, асқабақ қабығынан түрлі пішіндер: шаршы, дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш даярлау;
- - картоп немесе өзге көкөніс қиығын контур жасап, артығын кесу;
- - штампты гуашьқа батыру немесе оған қылқалам көмегімен субояқ жағу;
- - қағаз немесе мата бетіне ойлаған сурет шығатындай етіп бастыру. Ұлттық ою - өрнектерден сәндік композициялар құрастыруға болады. Ұлттық ою – өрнектерді бейнелеу арқылы кеңістікті бағдарлауға үйренеді.

Саусақпен сурет салу

- Саусақ кескіндемесі, саусақпен сурет салу –қоршаған әлемді (саусақпен, алақанмен, табанмен) бейнелеудің тағы бір әдісі болып табылады. Саусақпен сурет салу әдістемесі бояуды (гуашь, майлы бояу) және оның қасиетін (бояу қабатының барқыт тәрізділігі, жабысқақтығы, тұтқырлығы) сезінуге көмектеседі.
- **Қолдану ережесі:**
 - жайпақ табаққа бояу, кішкентай құмыраларға су құю:
 - әр саусақты бір түсті бояуға батыру , қағазға түсіріп болған соң құмырадағы суға жуып , қағаз сүлгісімен сүрту ;
 - алақанымен сурет салғанда бояуды табаққа құйған жөн.
- Ағаштың суретін салғанда саусақпен алдымен діңі мен бұтақтарын бейнелейді , содан кейін алақанға сары , жасыл және қызғылт сары бояуды жағып , жапырақтардың суретін салады .
- Үлкен ақ қағазға күннің суретін үлкен етіп салып , ал шеңбер бойымен балалар алақандарын бастыру арқылы шуақтарды түсірсе , өте әдемі сурет шығады (ұжымдық жұмысқа ыңғайлы) . Саусақ кескіндемесінің көмегімен орамалды әшекейлеуге , аңдардың іздерін , пейзаж суреттерін тамаша етіп бейнелеуге болады

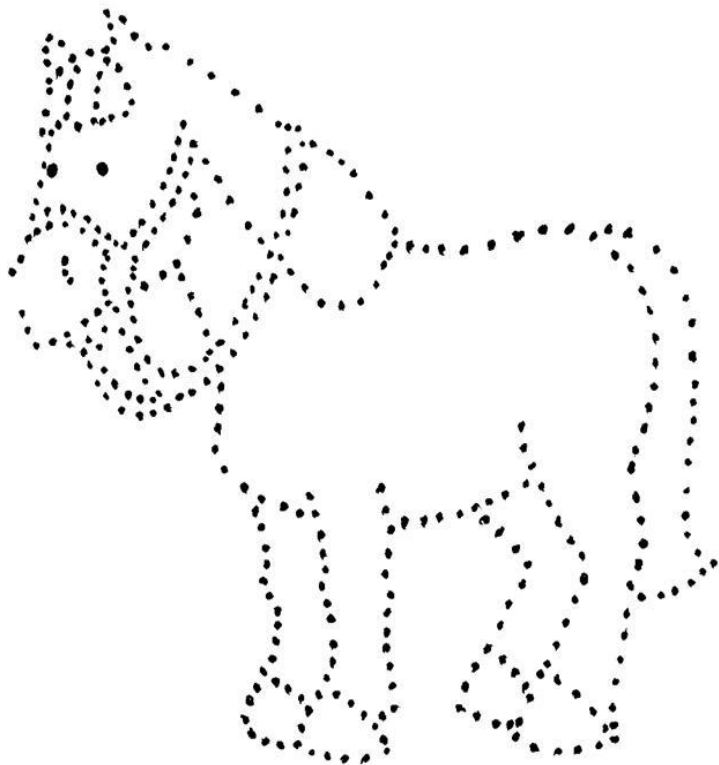

- **Далаппен сурет салу**
- Дәстүрден тыс әдістер жинағына ескі далаппен , тырнақ бояуымен (лакпен) , көз бояйтын теньмен сурет салуды жатқызуға болады (бірақ ,жұмыс жасап болғанан кейін педагог аса мұқият әрі сақ болып , бұл заттарды баланың қолы жетпейтін орынға қойғаны жөн).
- Бала анасының косметика қолданғанын бақылағанды ұнатады . Әдетте, косметика қолдануға тыйым салынатындықтан , баланың өз анасының далабымен ойнауға деген құмары арта түседі . Сондықтан , косметикалық құралдарымен сурет салуды ұйымдастыру бала тілегінің орындалуына мүмкіндік тудырады және бұл пайдалы іс болып с

- **Нүктелер арқылы сурет салу.**

- Нүктелер арқылы сурет салу (нүктелі сурет) дәстүрден тыс әдіске жатады. Сурет көптеген жекелеген нүктелер арқылы бейнеленсе, онда бұл сурет техникасы **пуантилизм** деп аталады. Ашық түсті майлы бояу алынып, нүктелер қылқалам ұшы немесе саусақтармен тықылдату әдісімен түсіріледі, нүктелердің көлемі әр түрлі болуы мүмкін. Балаға нүктелерді сызықтармен қосу ұсынылады. Пайда болған бейнені аяқтауға, бояуға, сюжет ойластыруға және ат қоюға болады. Негізгі бейнені толықтырған соң, сурет қосымша фонмен толықтырылады.

- **«Сия тамшысы» графикасы-кляксография**
- «Сия тамшысы» (дақ тамшысы) әдісінде балаларды қара және түрлі- түсті «сия тамшысын» түсіре білуге үйрету көзделеді. Бұл үшін:
- - қағазға сия тамызып алу,сия тамшысынан қалған дақтың не нәрсеге ұқсайтынын табу, қосымша бөлшектерін бейнелеу:
- - сия тамшысын қағазға түсіру,қағазды көтеріп немесе бүгіңкіреп,субояқты парақ бетімен ағызып бейне туғызу:
- - мәсуекке субояқ жағып,ұсақ тамшылар,содан соң кей жерлерге ірі және орташа тамшылар түсіру керек
- Әр түрлі бағытта жүргізілген сызық, нүктелерді пайдаланып,тамшының пішінін өзгертуге болады. Бала алғашқыда қағаздағы тамшыны әр түрлі нәрсеге ұқсатуға тырысады., қағазды ары бері аударып көреді.Соңынан ойлана келе ,тамшыны қандай да бір бейнеге ұқсайтындай етіп түсіруге ұмтылады. Шеттерін үрлеп, жөнге келтіреді, яғни «дақтан бейне тудырады»

- **Дақ графикасы.**

- Дақ графикасы- бала үшін өте қызықты әдістердің бірі. Дақ графикасы балаларға түспен эксперимент жасауға, суретті өз қалауы бойынша аяқтауға мүмкіндік туғызады. Бұл үшін:

- - қағазды екі бүктеу;
- - оның бір бөлігіне субояқтан ашық түсті дақ түсіру;
- - қайтадан қағазды бүктеп, субояқ кеппей тұрғанда үстінен қолмен сипау керек.

- Қағазды ашқанда симметриялы бейне пайда болады. Затқа ұқсайтынын тауып, жетпеген бөлшегін толықтырса болады.

- **Тамшуырмен(пипеткамен) сурет салу**

- Тамшуырмен сурет салмас бұрын тәрбиеші балаларға бояумен эксперимент жасап көрсетуге болады:

- - кішкене көлемді алты шыны ыдыс алу,оның үшеуіне су құю;
- - суға бояу (қызыл, сары, көк) қосу;
- - Бос шыны ыдысқа қызыл және сары түсті суларды құйып араластыру керек. Бала қызғылт сары бояудың қалай пайда болғанын көзбен көреді.
- Басқа бояуларды да араластырады . Нәтижесінде сия көк және жасыл бояулар пайда болады.
- Содан кейін:
- - резенкесі жуан тамшуыр (пипетка) алады оған шыны ыдыстағы бояулар құйылады , түрлі – түсті тамшыны қағазға тамызу қажет.
- - таяқша немесе ескі фломастер алып,сия тамшысынан әр жаққа бағытталған толқынды жолдар салу керек
- - түсті тамшыларды тамшуырмен сорып ,өзге орынға тасымалдауға,шеттерін түтікшемен үрлеп,әсем пішінге келтіруге болады.
- Бұ.

- **Үрлеу немесе түтікше арқылы сурет салу**
- Бұл үшін:
 - - коктейль түтікшесін алып , оны дәл ортасынан бөлу ;
 - - ақ қағазға бояудың бір тамшысын немесе бояудың екі түрін суға езіп,бір – бірімен жақын етіп тамызу ;
 - - әр түрлі бұтақшалар пайда болу үшін тамған бояудың дәл ортасынан сыртқа қарай әр түрлі бағытқа үрлеу ;
 - - сулы шүберектің ұшын бояуға малып , дөңгелектей отырып , бет – әлпеттің пішінін келтіру ;
 - - суретті кептіріп , жіңішке қылқаламмен көз , мұрын , қас , ерінің суретін салу керек .
- Мұндай «сиқырлы» суреттерді салу баланың бойындағы көркемдік қабілетті , ауыз бұлшық еттерін , тыныс алуын жаттықтырып , тілін дамытады.

- **Жіп графикасы**

- Балалар жіп графикасы арқылы ерекше сурет салуға тамаша мүмкүндік алады . Пайда болған суреттерді «жұмбақ суреттер», «сиқырлы суреттер» деп те атауға болады . Жіп графикасы негізінде түсірілетін сиқырлы сызықтарды қылқаламмен фломастермен немесе қарындашпен түсіре алмайсың.Жіппен сурет салғанда балаларды шағын топтарға бөліп жүргізген дұрыс.Себебі, әр баламен жеке -жеке жұмыс жүргізген дұрыс.

- **Қажетті заттар:**

- -А-3, А-4 форматты картон қағаз;
- -ұзындығы 30-40 см болатын ширатылған мақта жіп немесе жүн жіп;
- -табақшаға немесе жалпақ ыдысқа құйылған езілген бояу;
- -қылдары қатты қылқалам.

- **Жұмыс барысы:**

- * картон немесе қағазды бүктеу;
- * жіптің 2/3 бөлігін қою бояуға батыру (қылқаламмен жіптегі артық бояуды түсіруге болады);
- * жіпті бүктелген картон немесе қағаздың бір бөлігіне қою;
- * оны қағаздың екінші бөлігімен жабу;
- * қағазды алақанмен үстелге басып тұрып, жіптің таза ұшынан ұстап ары –бері қозға, соңынан суырып алу.
- Нәтижесінде аралас бейне пайда болады. Балалар қосымша бөліктермен толықтырып өз жұмыстарын аяқтайды.Соңында жануарлар мен адамдардың,пейзаждар мен нәзік гүл шоқтарының бейнелері шығады.Балалармен жеке жұмыс жүргізген жөн Сонда олар пайда болған бейненің ерекшеліктерін дөп басып таба алады және еңбектеріне сәйкес келетін ат қояды. Бұнда бала интеллектуалды тұрғыда дамиды.

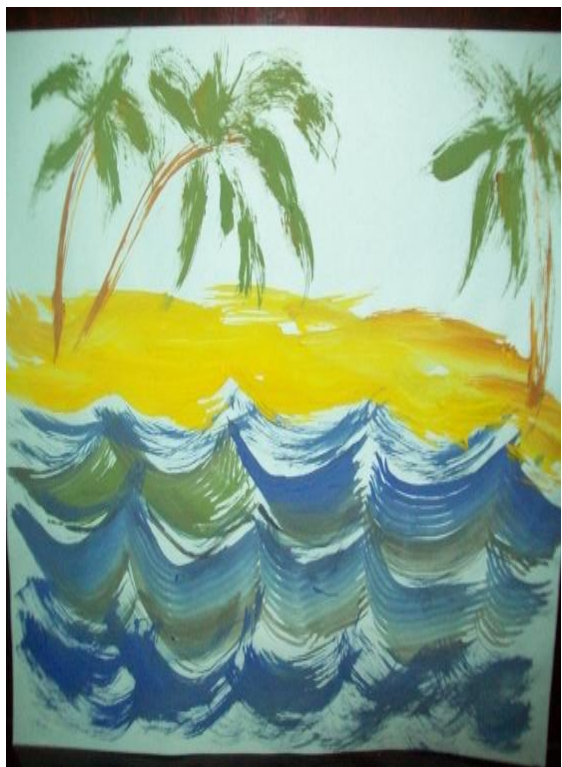
- **Жіппен сурет салу**
- **Жұмыстың мазмұны:**
- 1 картоннан көлемі 25х25см экран әзірлеу;
- 2 картонға бір түсті барқыт қағаз немесе фланель жапсыру;
- 3 фланель немесе барқыт қағазға жүн жіптер қойылады. оларды сұқ саусақпен әсипап, берігірек орналастыруға болады. Жіптерден түрлі түсті бйенелер жасауға болады. Балалар үйлесімділігін табуға үйренеді. Сондай-ақ, бұл әдіс баланың қиялын, талғамын, қолдың ұсақ қимылы мен тілін дамытады.

- **Бір басылымды сурет (монотипия)**
- **Бір басылымды сурет- целлофан немесе әйнекте бейнеленіп, соңынан қағазға көшірілетін сурет. Бір басылымды сурет әдісімен салынған бейнелер балаға қуаныш сыйлайды.**
- **Жұмыс барысы:**
- **1-әдіс:**
- * целофан немесе оргәйнек бейнесіне субояқ жағу;
- * жұмсақ целофан бетінде қылқалам,мақта оралған сіріңке немесе саусаққа бояу жағып (бояу қою және ашық түсті болуы жөн), сурет салу;
- * бояуы кеппей тұрған целофанды аударып,суреті бар жағына қағазды беттестіріп қойып ,қолмен сипау;
- * целофанды көтеру керек.
- Екі сурет пайда болады.бейне кейде целофанда,кейде қағаз бетінде қалалды.Түсірілген бояу көлемі мен оны сипау бағытына байланысты әр түрлі бейнелер пайда болады.
- **2-әдіс. Суреттің симметриялы бейнесі:**
- * альбом парағын көз мөлшермен екіге бөлу;
- * бір бөлігіне бояу жағу;
- * енді қағазды бүктеу керек.Қағаздың екі бөлігіне бірдей бейне түседі;
- * бояу кепкеннен кейін екіге бүктелген қағаздағы бейнені қиып алуға болады.
- Бір немесе бірнеше бояу бірден қолдалынады.Бұл әдіс гүл,ағашжәне көбелек бейнелеуде пайдалануға оңтайлы.
- **3-әдіс:**
- * көлемі альбом парағындай болатын пластмасса тақтайша алу;
- * тақтайшаны ашық немесе қара түсті бояулармен бояу;
- * таяқшамен бояу жағылған тақтайға ағаш діңінің,бұлттың,балықтың,құстың және жануардың нобайын сыз;
- * суреттің үстіне бояуды бірден жақсы сіңіретін қағаз қою;
- * парақты тақтайшаға басыңқырап ұстап,бірнеше секундтан соң алу қажет.Бала сурет мазмұнын өз қалауынша толықтыруға болады.

- **Мәсуекпен (тіс щеткасымен) сурет салу**

- - қағаздан әр түрлі жануарлардың, адамдардың, гүлдер мен ақшақардың кескінін қиып алу;
- - оларды қағаз бетіне қою:
- - ескі мәсуекті аздап сулап, құрғақ гуашь немесе майлы бояу бетімен бірнеше рет жүргізу қажет. Осыдан кейін щетка қылын кез келген қатты затпен, қарындаш немесе балмұздақ таяқшасымен қағаз түрлі түсті бояуға толғанша ары бері қозғау. Бұл үшін түстерді кезекпен қолданған жөн. Енді қағаз трафаретті алып тастап даяр суретті тамашалауға болады.

- Граттаж
- *Граттаж- бұл тырнау әдісі («граттаж» француз тілінен аударғанда-қыру, тырнау).*
- Балаға ,жұмысқа даяр қағаз беріледі.Алайда,ересек жастағы бала үшін өз қолымен граттажға қағаз даярлау қызықты болып табылады.Бұл үшін:
 - - Қалың қағазға майшам немесе сабын жағу;
 - -оның үстіне жалпақ қылқаламмен қою етіп езілген бояу жағу(майшам жағылған қағазға бояуды бірнеше қабат етіп жағу керек).
 - Егер бояудың сіңуі қиын болса, оған бірнеше тамшы сусабын қосу керек. Балауыз немесе сабынды алдын ала боялған қағазға (ақ емес) жақса, онда түрлі-түсті сурет пайда болады. Бояу кепкен соң қалақшамен немесе ағаш таяқшамен тырнап сурет салады.

- Балауыз шаммен сурет салу.
- *Балауызбен жұмыс жасау үлгісі:*
 - Ыдысқа көк немесе күлгін бояу езіледі;
 - Ақ қағаз бетіне балауызбен өрнектердің түрлері салынады;
 - Қылқаламмен қағаз бетінің ашық жерін қалдырма боялады;
 - Артық бояу кепкен соң, аяз өрнектері білініп тұрады.

- **Құммен сурет салу әдісі:**

- Балаларға құммен сурет салу әдісі өте қызықты болмақ ,өйткені олар құммен ойнағанды қатты ұнататыны сөзсіз.

- **Қолдану ережесі:**

- - Ақ қағаз бетіне суреттің пішіні сызылып алынады ;
- - пва желімін сызылған сызық бойымен, қылқаламмен жағып шығамыз;
- - жағылған желімнің үстіне ыдыстағы құмды себелеп шығамыз.

- **Сулау тәсілі:**

- - Қағаздың бетін толық сулап, гуашь, акварель бояуы, бормен сурет салады.

- Сол сияқты балаларды бейнелеу өнеріне баулуда біз бейнелеу өнерінің дәстүрден тыс әдістері көптеп пайдаланамыз. Мысалы:
- *Бормен сурет салу,*
- *Көмір және сангинамен сурет салу,*
- *Табиғи заттарды пайдаланып сурет салу,*
- *Жіптің көмегімен сурет салу,*
- *манка жармасын пайдалану арқылы сурет салу,*
- *құммен сурет салу т.б.*
- Алуан түрлі әдістердің балалардың жұмыстарының мазмұнын ашуға өз септігін тигізетінін атап айтпай болмайды. Олардың орындалу барысының өзі балаларға үлкен қанағаттанғандық әкеледі. Әр қимыл сәтті шыққан сайын бала өз жеңісінің жемісін өзгелерге көрсету үшін оны сан рет қайталап көрсетуден жалықпайды.

•

- **Күтілетін нәтиже:**
- Балада көркем өнер туралы білім қалыптасады.
- Шығармашылығы дамиды.
- Авторлық бағытта бейнелей біледі.
- Отбасы және балабақша ынтымақтастығы орнайды.
- Балалардың іскерлік қабілеті дамып, эстетикалық талғамы артады. Сурет іс-әрекеттері арқылы бейнелеу өнеріне деген сүйіспеншілік оянады.

- **Қорыта айтқанда,** көркемдік – шығармашылық әрекеті, бейнелеу өнерінің дәстүрден тыс түрлері баланың шығармашылық қабілеттілігін, қиялдауы мен ойлауын, жауапкершілігін, өз пікірін ашық айтуын, дербестігін – барлық қасиеттерінің ашылуы мен дамуына септігін тигізеді. Дәл осы қасиеттер бүлдіршіннің болашақ өмірдегі жетістік формуласының негізі болып табылады.

